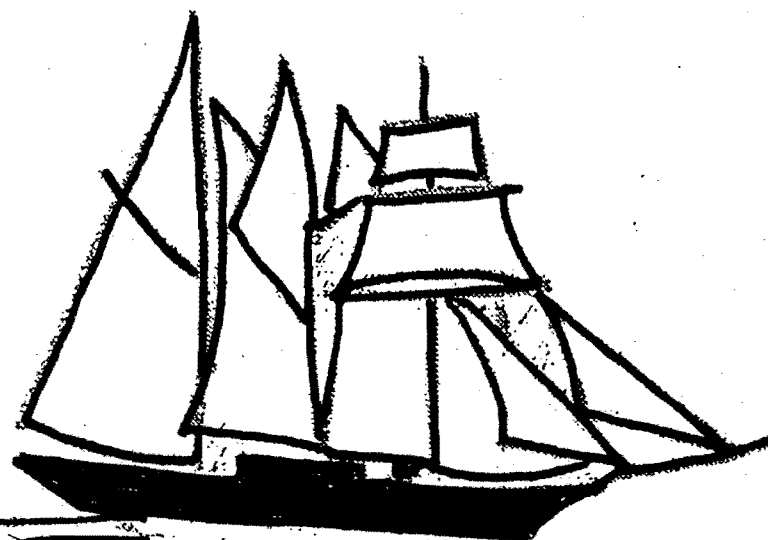
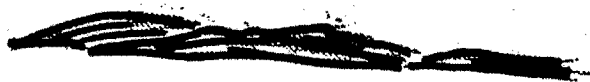

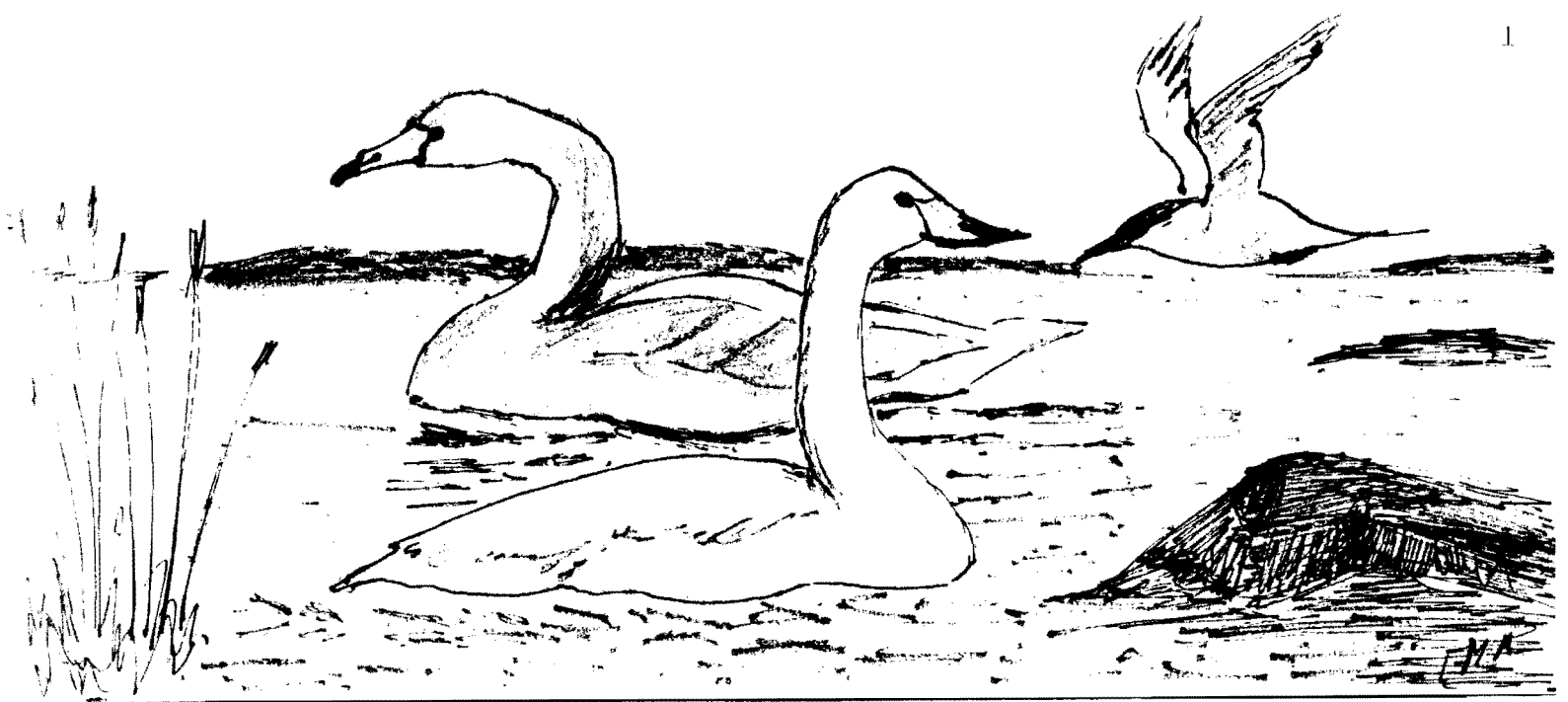
Tvärnö

Förr och Nu

I-HA

FRÅN
CIRKELVERKSAMHETEN
1999

Till CIRKELDELTAGARNA!

När försommaren stod i sitt fagraste flor och sjöfåglarna återvänt till sina sommarvatten, samlades också vi deltagare i "Tvärnö Förr och Nu" till cirkelstudier.

Vi har i år genomfört 6 sammankomster, varav 2 studiebesök.

Vi har också i samarrangemang med Studieförbundet Vuxenskolan i Östhammar anordnat en offentlig underhållning med prosten Tore Littmarck, som sjöng egna roslagsvisor och läste Albert Engström.

Med glädje har vi tagit del av utvecklingen av restaureringen av väderkvarnen vid Norrgården, som så uppmärksammades i samband med förra årets utställning.

Vår deltagare Martin Ahlsén har för hembygdsföreningens räkning arbetat med anslagsansökningar till projektet och lyckats över förväntan. Vi gratulerar! Cirkeln har överlämnat 2.195 kr till restaureringen.

Cirkeln har också inköpt en filmduk att skänkas till Föreningen Tvärnö Hembygdsgrd för uppsättning i skolan..

Årets skrift är en sammanställning av anteckningar från de olika sammankomsterna.

Jag vill här framföra mitt tack till de medverkande och till övriga cirkelmedlemmar för visat intresse och gott kamratskap under säsongen.

Alla önskas en GOD och FRIDSAM JUL, och så hoppas jag vi ses igen nästa säsong!

Inga-Maja
Er Inga-Maja

En vacker försommardag den 23 maj 1992 inledde vi årets studiecirkel under Inga-Maja Ahlséns kunniga ledning. Efter en återblick över vad som hänt sedan vi senast träffades fick vi så njuta av tonerna till "Eskils vals".

Vi kom in på var dansen tråddes i gamla tider. Amy och Bertil berättade om ett dansbanebesök i Mälby under ett vådeligt väder. Såväl Amy som Astrid hade nya fina gröna kappor. Under båtfärden hem fick de hålla sig i relingen medan sjöarna slog in och ryggarna blev våta. Kapporna torkade ej till följande kväll. " Vi kunde inte gå på dans då utan måste stanna hemma den kvällen", berättade Amy.

Martin redogjorde för vad som hänt vid kvarnen. Ett flertal myndigheter hade tillfrågats och en del bidrag kan förväntas. Sven Magnusson har lagt ett bud på 70.000 kr omfattande reparation, och då även av vingarna. Torsten på Norrgården hade nedlagt en grov fura, så grov att den inte kunde sågas häromkring utan måste fraktas till Österbybruk. Reparationen beräknas vara klar till den 13 september, då förevisning och ev invigning sker. Kanske några arrangemang kan vidtagas, som kan ge litet bidrag till arbetet. Amy sår en ruta med lin, som förhoppningsvis kan bli till buketter för försäljning. Inga-Maja har lovat att kopiera 50 ex av årsskrift-91, som vi planerar sälja för 75 kr/st.

Inga-Maja spelade ett band, där Elsa och Gösta Eriksson berättade om livet på Bromsäng. Värdefull inspelning, liksom övriga som gjorts, som bevarar såväl talesätt som röster från den äldre befolkningen.

Sonja och Anita fick en intressant bok av Martin, "Liquidationer emellan roten⁹⁵ Tvärnö och dess båtsman Öman" för åren 1828 till 1902. Martin fann detta underlag tillsammans med värdefulla gårdshandlingar, som Ture Eriksson hade i sin ägo.

- - - - -

Så gör vi en paus med gott kaffe. Vår ledare har slagit på stort med gott kaffe, havrekakor och en rulltårta, som var som en dröm. Vart tog föresatserna "bara" en kaka vägen? Men vad gott det smakade!

- - - - -

Bland förslag till utflykter står:

- Muséet på Singö med utställning och försäljning av hembygds-släjd. Förslag v 26 den 2 juli. Inga-Maja undersöker.
- Albert Sandqvist har en större silver-och kopparsamling, som kan vara av intresse. Sonja hör sig för, om vi får komma.
- Stadsvandring i Östhammar, t ex i augusti. Sonja undersöker.
- Ett besök på Johannesfors står även på önskelistan.

Martin har dokumenterat en hel del om Västra Tvärnö och berättar några episoder från sitt arbete. Han värdesatte det utmärkta underlag, som finns bevarat på gårdarna, på Södergården, Mellangården och Norrgården, och nu senast de 503! handlingarna från Ture Eriksson gällande Västergården, där den äldsta handlingen, ett gåvobrev, härstammade från 1730.

Martin berättade att posten hämtades vid Elfsnäs omkring 1878. Det var nog mest Östhammars tidning och Triumf, men ibland utrikes brev, som den gången J P Wännström fick brev från sin syster, som fortfarande bodde kvar på Åland, där även Wännström var född. Systemen hade sökt hans adress i mer än 30 år, då hon genom prästen i Harg fick veta hans nuvarande hemvist. Hon förebrädde brodern för att han inte hört av sig, och berättade vad som hänt med släkten. Det fanns ett koncept till ett svarsbrev, men det troliga är att något brev ej avsändes.

Vid Wännströms död 1820 ordnades ett ordentligt gravöl efter honom. Räkningarna finns bevarade, så att vi kan veta, vad som bjöds.

Det gick åt

17 kg gädda

10 1/2 kg kött

25 kg vetemjöl

20 kg rågsikt

25 kannor mjölk

7 liter brännvin

2 liter konjak

Dessutom russin, sviskon, saffran, socker och ansjovis.

Kistan gick på 7 kr och svepningen på 6:95.

Auktionen efter Wännström inbringade 79:10, som alltså väl täckte begravningskostnaderna.

Wännström bodde i Dövkalles stuga, där han hade sitt hushåll medan han arbetade på Västergården.

Detta är några axplock ur Martins berättelse, och vi ser med förväntan fram emot att få ta del av hela berättelsen om Västergården och de övriga gårdarna däromkring. Martins arbete är beundransvärt och intressant för alla här på bygden, inte minst för de gårdar, som är berörda.

Ett förslag har framförts att vi i fortsättningen ska träffas en vardagskväll i stället för lördag. Nästa träff blir därför den 9 juni kl 17.30, i skolan.

Nedtecknat av Anita

Tisdagen den 9 juni ägde sommarens andra cirkelträff rum. Vi var 16 deltagare. Efter ett extra välkommen till de nya deltagarna Monica Svederoth och Alf Pettersson bjöd Inga-Maja på musik samt läste dikten "Måsen" av Ebba Lindqvist. Därefter meddelade Inga-Maja den tråkiga nyheten att Gunnar Jansson inte återfått hälsan utan har avlidit.

Till kassör efter Inga-Maja valdes Martin och till revisor omvaldes Raymond, som också redogjorde för cirkeln's ekonomiska ställning, vilken visade sig vara mycket god. Medlemsavgiften blir som tidigare 50:-/par och 30:-/person. Martin skall framöver börja med ett album över utställningen 1991.

Utflykten till Singö kyrka och muséum blir torsdagen den 2/7. Lars Sundin, f d präst på Singö möter kl 11 vid kyrkan. Resan blir med bil. Bertil, Raymond och Martin ställer upp med bilar vid Tvärnö skola kl 9.00.

Anslag till kvarnen kommer vi att få efter Martins framställning till bl a länsantikvariatet samt nämnder. Anslaget blir ca 48.000 kr.

Anita läste ur "Bidevinds" bok om hyllningen för Sven Söderström med anledning av hans 50-årsdag, "Jubiléum på Arken", där Sven varit befälhavare i 15 år. Bertil berättade att Sven var så punktlig vid avhämtningen av mjölken, att klockan kunde ställas efter honom. Han gjorde även olika inköp åt befolkningen på öarna. Agnes berättade om 50-årskalaset hemma hos Sven och Inez.

Därefter bjöds vi på kaffekalas av Agnes och Gerhard med goda bullar, goda kakor och gott kaffe.

Martin berättade sedan om Västerbyn, där gårdarna tidigare hade bokstavsbeteckning som namn. Erikssons gård t ex hette Västergården A och Hörners B, som vid laga skiftet fick heta Ab. Martin visade äldsta dokumentet ifrån Tvärnö. Det var daterat 4 febr 1730 och hade bomärke.

Vi fick också ta del av 2 bouppteckningar. En efter Brita Mattsdotter, som levde 1743-1818. Den andra var från 1890.

Inga-Maja läste om en tragisk händelse, som inträffat under höbärgning på Hörners gård.

Träffen avslutades med att I-M spelade upp en intervju av Martin med Helmer Johansson om höbärgning.

Nästa träff 30/7 kl 17.30

Marianne skrev.

Till Singö den 2 juli-92

Den här dagen skulle vi vidga våra vyer genom att göra en studieresa till Singö. Jag hade per telefon avtalat med förre kyrkoherden Lars Th Sundin om att han skulle ta emot oss och visa kyrkan, där han tidigare tjänstgjort, samt hembygds-
muséet, som är hans speciella skötebarn.

Då vi steg ur våra bilar kom emot oss en, man skulle kunna säga annorlunda, människa och hälsade oss välkomna. Det var han, prästen. Han tog emot oss med stor personlig värme, och värme hade han också styrt om, såväl i kyrkan som i hembygds-
gården. Kallfronten hade just kommit över oss och förde med sig en isande snålvind.

Vi började med att besöka "Den okände sjömannens grav". En sjö-
man, som funnit sin död i havets djup och som funnits nästan helt utan kläder och utan identifikation, vilade nu tryggt i kyrkans famn. Enda gravprydnaden var den livboj, som hans stelnade hand hållit fast vid, då man fann honom.

Så gick vi då in i kyrkan, en rödmålad träkyrka med spröjsade fönster. Den började byggas 1750 och invigdes tre år senare. 1895 restaurerades den och fick ett helt nytt utseende med rundbågade fönster och ut-och invändiga väggar klädda med pärlspont, som utvändigt målades vit och invändigt i olika pastellfärger. Vid ny restaurering 64-65 har kyrkan återfått sin ursprungliga karaktär. Inne i kyrkan har de gamla vackra stockväggarna tagits fram och fönstren har återfått sin rundbågade form. Det vackra altarskåpet från medeltiden (1500-talet) har den fattiga singöförsamlingen fått som gåva från den rika församlingen i Harg. Likaså två förgyllda pyramider och två snidade sirater.

Dopfunten är gjord i Singömarmor och erhöles som gåva vid senaste restaureringen. En märkligt väl bevarad mässhake från 1500-talet skänktes en gång i tiden från den rikare Hargsförsamlingen. I kyrkan finns också ett votivskepp från 1752 förärat av det gamla fiskeborgarskapet i uteskärgården.

Så plockade Sundin fram sitt fotoalbum med väl dokumenterade bilder. Där fanns bl a ett foto av en ung Selma Lagerlöf, som deltog i vinterfiske. Gerhard, Sven, Amy och Sonja hittade foton av gamla bekanta, något som gav upphov till animerade samtal. Där fanns spelmannen Mossefridolf, som själv byggde sin första fiol av en cigarrlåda. Den finns bevarad på muséet. Han byggde också skötbåtar. En gång fraktade han en halvfull lantmätare och dennes kumpan. Lantmätaren tappade mössan, men Fridolf räddade den. När det blev fråga om betalning för turen, sade Fridolf: "Ja har tagits så mycket med edder, så jag skulle väl ha en krona av er var."

Vi fick höra att det var egentligen 22-åriga John Jansson berättat om en strömmingsfångst om 900 kg, som levererats till Harg år 1928 och då betalats med 27 kr, d v s 3 öre per kg. Sundin berättade också att Anders August Jansson, född 1868, gick till sjöss vid 14 års ålder och seglade Gävle-Brasilien-Afrika-Amerika och åter. Resan tog 4 år.

1941 kunde man gå på isen till Understen. Fyrvaktaren på Understen hade 219 trappsteg att gå för att dra upp urverket. En gång, i mycket hårt väder, när fyrvaktaren fullgjort sitt uppdrag och vände sig om för att gå ned - vem mötte han högt uppe i trappan om inte sin get, som lyckats smita ut genom en uppblåst dörr och troget följt efter sin husse i den smala trappan. Det blev en vådlig nedfärd, men såväl fyrvaktaren som geten klarade sig med livet i behåll.

Kyrkobesöket tog sin rundliga tid, och flera av kvinnfolket började få något lystet i sin blick. Man drogs till Singöslöjden, som hade sommarbutik i den närbelägna skolan. Där fanns åtskilligt att titta på, från skinnfällar och mattor till nallar, keramik, träslöjd och hemstickade vantar.

Sen började magarna knorra, och matsäcksboxarna plockades fram. Men prästen dröjde i kyrkan. Han hade fått besök av en ung, shortsklädd kvinnlig fotograf, som passade på att föreviga honom, där han satt som någon slags skräddare med fötterna under sig. Vilken spänst! Vid 79 års ålder!.

Vi började söka matplats utanför kyrkan. Vinden bläste snål, men efter ivrigt sökande slog vi oss ner där det var någotsånär lugnt. Då kom prästen och förklarade att vid hembygdsgården skulle vi ha det mycket skönare, t o m få sitta inomhus, om vi så önskade. Han hade rätt. På det lilla tunet mellan de vackra gamla stugorna lyste solen på oss och på den gamla rödmålade vandringsen, och vinden fick inte många tillfällen att leta sig in. Vi njöt av maten och samvaron medan vår värd gick runt och förevisade gamla föremål.

Sen gick vi då in i hembygdsgårdens anderstuga -finrum- med väggarna klädda med skönt bemålad segelduk. Rejåla bord fanns där. Och långbänkar längs väggarna. Där har säkert funnits plats för många.

Köket -storstugan- hade förstås soffa, skänk, slagbord med hemvävd duk, skurgolv med trasmattor och spishäll och stor bakugn. Vår outtröttliga värd visade stötkärna, grötbrass, grötkräcka, slafat, ostfat, piggtittare, marmormortel, kistor, slagtröskor..... Han berättade om en man som tröskat med såväl slaga som skörde-tröska.

I övervåningen fanns samlingar av väv-och fiskeredskap mm. Till stor glädje för vår värd kände vi till de flesta av föremålen, och till stor glädje för oss själva kunde vi minnas den förnämliga utställningen på Tvärnö förra sommaren.

Tiden gick fort, och det började kännas som dags för hemfärd. Dessförinnan tittade vi in i de övriga av muséets stugor. Men ännu var inte allt över. Vädret var klart och sikten god. "Ni måste till lotsutkiken" hade Sundin sagt, och han skulle följa oss till Svartklubben. När vi åkte till kyrkan såg vi skylten dit. Den visade sig dock vara en ensidesskylt. Bertil körde först, och två bilar följde efter. Ingen skylt. Vi kom ända fram till färjeläget, och då tyckte vi det var för sent att vända. Ann-Marie och Raymond med passagerare tog sig dock fram till Svartklubben, där Lars Sundin väntade. De fick se en underbar vy över Gåssten, Måssten och många kobbar och skär ute i det blå havet.

Resans avslutning blev kanske litet snöplig, då vi inte fick tillfälle att tillsammans summera våra intryck. Lyckligtvis avtackade vi den fantastiske Lars Sundin innan vi lämnade hembygdsgården, men jag hann bara hem, så ringde han och beklagade att han inte fått möta oss vid lotsutiken samt tackade för en underbar dag. Han bedyrade att det varit fantastiskt roligt att träffa just vår grupp, som kände till så mycket.

Vi som deltog kände nog alla att det var just han, den i positiv bemärkelse så annorlunda människan Lars Sundin, som gjorde vår resa till en upplevelse.

Vi som deltog i studiebesöket var:

Amy och Sven Mattsson	Anita Åström med tre gäster
Marianne och Raymond Kleis	Martin Ahlsén
Sonja Edin	Bertil Eriksson
Anne-Marie Pettersson	Anna Eriksson
Alf Pettersson	Mikael Eriksson
Agnes och Gerhard Carlsson	Eva och Torsten Persson

och så jag som skriver:

Inga-Maja Ahlsén

SINGÖ KYRKA

Den 30 juli träffas vi 10 st till cirkelträff i skolan.
 en varm och fin torsdagskväll efter tisdagens oräder med
 storm på Upplandskusten och ett regn, som strilade i ett
 dygn. Cirka 70-80 mm har mätts upp runt om i trakten.
 På Singö över 100 mm.

Inga-Maja berättade ingående om Singöresan och om den orgi-
 nelle, men mycket vänlige och fine, f d kyrkoherden Lars
 Sundin, som tog emot oss vid kyrkan och visade oss runt.
 Vi fick också se hembygdsgården i Backbyn med Sundin som guide.
 Kyrkans röda fasad överraskade mig, som minns den från ett
 besök 1952 då den lyste vit i sommargrönskan.

Martin visar en skrift från 1700-talet. Vi får en kopia och
 försöker läsa, men det går dåligt. Martin kan. Han visar oss
 också ett papper från 1773 om förvandling och uträkning av
 jordeboks-och hemmanstalsräntan och förklarade lite hur detta
 fungerar, och vi fick också en kopia av detta. Han berättar
 också att 1534 fick vi de första slagna mynten i silver. De
 kallades daler och myntades i 1, 1/2, 1/4 daler. En daler =
 3 mark, en mark = 8 öre. Från 1619 kallades dalern riksdaler,
 och 1624 infördes kopparmynt. 1873 utbyttes riksdaler mot
 krona. Före denna tid förekom mest byteshandel. Pärlor kunde
 vara ett betalningsmedel, kopparplåtar ett annat.

Sonja berättar om några äldre båtsmän, som bott på Tvärnö.
 Det är inte så lätt att få veta något om hur de levde, det
 står inte så mycket i folkbokföringslängderna.
 Så ska det smaka med kaffe medan vi pratar. Anne-Marie bjuder
 med goda kanelbullar och goda kakor.

Inga-Maja berättar under tiden, medan vi njuter av kaffet,
 om en pensionerad kyrkoherde Littmarck, som kanske kan komma
 och berätta om Roslagen, sjunga egna visor och läsa Albert
 Engström. Det kunde bli en trevlig underhållning en lördagkväll.
 Inga-Maja ska också höra sig för om vi kan få gå en stadsvand-
 ring i Östhammar med Inga Chram som guide.

Monica läste urklipp ur en Stockholmstidning 1947, som Anne-Marie funnit i någon gömma, om invigningen av bron mellan Tvärnö och fastlandet, som kunnat byggas med medel ur Carl Smiths fond. Invigningstalet hölls av landshövding Levinsson Kaffe bjöds i skolan och lärarinnan Inez Söderström med sina skolbarn mötte gästerna med liljekonvaljbuketter, enligt Stockholmstidningen.

Så har vi haft besök från Australien. Janette (Lisa) o Stig Hokansson. Fru Hokansson har sökt sina rötter i Sverige i många år och äntligen funnit dem i Nyborg på Tvärnö, där hennes far-farsfar bodde i mitten av 1800-talet. Med Martins hjälp fick hon nu göra ett besök vid torpet, som är sig likt, men dock varsamt renoverat av Dora och Sven Hedvall.

Janette Hokanssons make, som emigrerat till Ameriks hamnade senare i Australien, där han träffade Janette och blev kvar. Han hade nu fått ett stipendium för att forska vid emigrant-muséet i Växjö.

Han har också forskat och funnit Evert Taubes omsjungna farmare Johan Lövgren, som var uppväxt i Falkenberg och senare hamnade i Australien som farmare. Hokansson hade också givit ut en liten skrift om denna forskning. Inga-Maja läste ur denna och deklamerade sedan med inlevelse Evert Taubes Himlajord.

Sonja Edin

Stadsvandring i Östhammar

Den 5 september var det dags för den sedan länge önskade stadsvandringen i Östhammar. Ann-Marie Löfstrand från hembygdsföreningen, som skulle guida oss, tog emot i den vackra rådhusalen, där porträtt av stadens fäder prydde väggarna och vackra stolar stod i rad kring ett magnifikt bord, på vilket vilade en väldimensionerad ordförandeklubba. Jag tog den tunga klubban i handen, slog den med kraft i bordet och hälsade gruppen och guiden välkomna, samtidigt som jag tänkte på att slag från den klubban i generationer avgjort många människors öde.

Östhammars första rådhus brändes av ryssarna 1719 och värderades då till 150 daler. I slutet av 1730-talet uppfördes ett nytt rådhus, som under årens lopp fick genomgå åtskilliga restaureringar och 1926 fick sin nuvarande utformning.

I slutet av 1700-talet var rådhuset den enda tvåvåningsbyggnaden i Östhammar.

Så gick vi då ut på stan. Vår guide berättade att staden tidigare varit belägen mellan saltsjön och Ed, dit saltsjöns vatten då nådde.

Staden antas vara anlagd redan på 1100-talet. 1444 fick den privilegier, "och tillkändes dess invånare då att idka handel och sjöfart". Handeln och sjöfarten blev så blomstrande att Stockholm började klaga över konkurrensen, varför Kristian I förbjöd all in-och utskeppning av gods till Östhammar- Ett svårt slag.

Landhöjningen fortskred och hamnen blev för grund. Östhammarsborna började se sig om efter annan bosättningsplats och anlade Öregrund. Återigen stor konkurrens med huvudstaden, och Kristian II lät därför, som det hette, avbränna Öregrund. Då flyttade befolkningen åter till Östhammar och nyanlade staden på Gullskäret Johan III förnyade stadsprivilegierna 1589. Östhammarsborna hade under århundraden fått kämpa för sitt näringsliv och sin stad. Men även drottning Kristina bekräftade privilegierna 1650.

Vi vandrade Norra Tullportsgatan till stranden, följde strandremsan, gick S Tullportsgatan och så upp till hembygdsmuséet. Vilka idyller, som fortfarande finns bevarade ! Förtjusta utrop hördes från deltagare, som vistats i Östhammar som barn. Så många år vi besökt Östhammar, och ändå så mycket nytt! Små låga hus med upptrampade stigar emellan, där både djur och människor tog sig fram.-Hantverkare, byggare, redare, fiskare, marknader, järnvägshotell i järnvägslös stad, fiske, sjöfart, skolor.... Allt levandegjorde vår förträffliga guide för oss på ett medryckande sätt.

Många av oss hade aldrig tidigare besökt muséet, och vi kände oss mäkta imponerade. Inte minst av allt ideellt arbete som bedrivs för att hålla allt i stånd. I sommar kommer vi säkert att åter besöka muséet och då ta längre tid på oss.

Efter visningen avnjöt vi lunch på Jollen och samlades sedan hos Sonja Edin, som bjöd på kaffe i sitt vackra hem. Cirkeln framförde ett varmt tack till guiden Ann-Marie Löfstrand och ävenså till Sonja.

Vid pennan Inga-Maja

Lördagen den 17 oktober samlades vi 13 personer hemma hos Inga.-Maja och Martin Ahlsén till sommarens sista sammankomst. Inga-Maja hälsade oss välkomna, och som första punkt för kvällen fick vi se en videofilm från utställningsdagarna, som Torsten Eriksson filmat. Vi fick på nytt uppleva Inga-Majas fina invigningstal och Martins föredrag om Tvärnö från forntid till nutid.

Så fick vi se och höra på nytt Evald Mattsson framföra sina egna låtar och "Handklavér och Kärlek" sjunga och spela dragspel. Det var trevligt att på nytt få minnas utställningen.

Efter filmen berättade Martin om Wännström, som var dräng vid Västerbyn förlängesedan. Han hade även kontaktat Ålands radio för att få höra om några släktingar till Wännström gick att spåra upp. Vi fick också höra ett band, där Ålands radio intervjuade Martin.

Vi flyttade sedan över till hobbystugan och där var ett fint kaffebord dukat med bullar och goda kakor.

Efter kaffet hade Agnes ordnat en frågesport med trafikfrågor, så våra hjärnor fick också lite stimulans.

Sedan diskuterade vi vad nästa termin ev skall ha på programmet. Vi kanske ska ägna oss åt Tvärnös flora och ev om medicinalväxter. Även Värblingsö står på tur att utforskas.

Så har vi under gemytliga former avslutat vår sista cirkelsammankomst för terminen, med hopp om återseende nästa år.

Vid pennan /Eva

DRÄNGEN P J WENNSTRÖM I VÄSTER TVÄRNÖ BY.

I min skrift om Väster Tvärnö by ingår bland annat en berättelse om Matts Göran Mattssons dräng Wennström. Inte hade hans föräldrar och syskon fått höra något från honom under hans senaste 40 levnadsår och inte visste heller Tvärnöborna särdeles mycket om honom. Hade inte Thure Erikssons skattkammare med gamla gårdshandlingar välvilligt ställts till förfogande skulle Wennströms levnad ha varit glömd för länge sedan.

De bevarade breven och övriga urkunder var så intressanta att de lockade till ansträngningar att söka hans rötter på Åland och att låta hans anförvanners efterkommande där få ta del av de nu 100-åriga handlingarna.

Efterforskningar i Lemlands pastorat gav tyvärr ingen ledtråd. Däremot fick jag tillfälle att i Ålands Radio berätta om vår studiecirkelverksamhet och efterlyste då eventuella anförvanter på Åland.

Flera personer hade låtit höra av sig och bland annat ringde en Justus Harberg från Mariehamn och meddelade att han hade en del upplysningar att lämna.

Justus Harberg var tidigare Verkställande Direktör för Ålands Redarförening men är nu vid 67 års ålder pensionär. Alltsedan 13 års ålder har han ägnat sig åt sjöfarten och arbetar nu med en historik över åländsk sjöfart med maskin-drivna fartyg.

Denne Justus Harberg är dotterdotterson till Kronolotsen Erik Eriksson i hans första äktenskap. Eriks hustru dog ganska ung och han gifte om sig med Emma Wennström år 1875. Året därpå fick de en dotter, men hon avled redan efter några dagar och äktenskapet blev därefter barnlöst. Det var Erik som skrev det ännu bevarade brevet till Emmas bror P. J. Wennström till hans 58-årsdag. I mitten av december iår, 103 år försenat, fick Justus kopia av det svarsbrev

Wennström med möda försökte pränta ner men som förmodligen aldrig blev avsänt.

Justus dotter äger nu kronolotsens hus på Bockholm som fortfarande är fullt beboeligt.

Justus Harberg och Uffe Andersson på Ålands Radio är värda ett varmt tack för sina fina insatser.

Nedan återges ett fotografi av Erik och Emma Eriksson förmedlat av Justus Harberg

Martin Ahlsén

Så till sist en liten

V Å R F A N T A S I

tilkommen under en nattlig isvandring på
den tiden vi hade riktiga vintrar.

I den gnistrande, stjärnklara natten
hörde jag havshundens skall
varsla om öppna vatten
och väldiga vågors svall.
Och mitt i det vita vita
såg jag, hur isarna gick,
och våren med sin rekvisita
steg fram för min häpna blick.

Tussilagon på dikesrenen
sköt solgul ur myllan opp,
och tibast på bara grenen
i vällukt slog ut sin knopp.
Jag njöt i den vårliga brisen.
Var kung Bores saga nu all?
Men det sjöng i den hårda isen
en ton, som av skör kristall..

Och fullmånens iskalla skiva
strödde sitt månsilver ut
över isar och vintrig driva.
Min ljuvliga vårdröm var slut..

